

2020

ELLARE
OUTDOORS

Mood of Finland

Siikajoen matkailun kehittämissuunnitelma

ELLARE OY,

PIRJO RÄSÄNEN JA TIINA KATTILAMÄKI
MOOD OF FINLAND, ANU NYLUND

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Sisällys

1. Siikajoen matkailun kehittämissuunnitelman taustaa	2
1.1 Seutukunnallinen matkailu	2
1.2. Siikajoen matkailutoimijat ja vetovoimatekijät	2
Matkailutoimijat	3
Aidot ja autenttiset kylät	4
Moni-ilmeinen luonto ja maisemat	4
Tunnetut vierailukohteet	4
Elämykselliset tapahtumat	0
2. Siikajoen matkailun tulevaisuus	0
2.1. Siikajoen matkailun visio	0
2.2 Siikajoen matkailun kohderyhmät	0
2.3. Siikajoen matkailun kärjet	1
Kylien helminauhat	2
3. Siikajoen matkailun analyysi ja kehittämissuunnitelma	1
3.1 Siikajoen matkailun SWOT -analyysi	1
3.2. Siikajoen matkailun kehittämisen vastuutahot	2
3.3. Kylien Helminauhat – kärkituotteen kehittämissuunnitelma	2
Kylämatkailun kehittäminen	2
Yritysten osaamisen jatkuva kehittäminen	4
Matkailumarkkinointi	5
Siikajoki ja vähähiilinen liikkuminen	6
Luontomatkailun kehittäminen	8
4. Seuranta	9
5. Yhteenveto	11

1. Siikajoen matkailun kehittämissuunnitelman taustaa

1.1 Seutukunnallinen matkailu

Siikajoki on mukana Raahen seudun yrityspalveluiden hallinnoimassa Veden äärellä -hankkeessa (2017-2020, jatkossa hanke), jonka tavoitteena on kehittää Raahen kasvuvyöhykkeen matkailutoimintaa sekä toimialan pk-yritysten kasvua ja kehittymistä. Siikajoen matkailun kehittämissuunnitelma on osa Veden äärellä -hankkeen toteuttamaa seutukunnallista kokonaisuutta. Tämä suunnitelma koostuu kolmesta osa-alueesta: taustatekijöistä, tulevaisuuden valinnoista ja osa-alueittain kootusta kehittämissuunnitelmasta. Tavoitteena on ollut tehdä mahdollisimman konkreettinen kehittämissuunnitelma, jonka toteutumista on helppo seurata. Kehittämissuunnitelman toteuttivat Visit Finland Akatemian asiantuntijayritykset Ellare ja Mood of Finland yhdessä.

Veden äärellä -hankkeen toteutusalueena on Pyhäjoen, Raahen ja Siikajoen kunnat. Veden äärellä -hanke on toteuttanut seuraavat suunnitelmat: Raahen seudun matkailun organisoituminen, Raahen seudun matkailumarkkinoinnin sisältösuunnitelma, Teollisuusmatkailun kehittämissuunnitelma, Raahen saariston ympärivuotisen luontomatkailun kehittämissuunnitelma sekä Pyhäjoen matkailusuunnitelma. Raahen kaupunki on tehnyt matkailumarkkinoinnin yhteistyösopimuksen Visit Oulun kanssa vuonna 2018. Matkailun strategiset valinnat ovat luonto-, kalastus- ja metsästysmatkailu, liikunta- ja hyvinvointimatkailu, teollisuusmatkailu sekä tapahtumamatkailu. Kohde-ryhmiksi ovat valikoituneet luontomatkailijat, kulttuuri- ja tapahtumamatkailijat, ryhmä- ja kokous/työmatkailijat sekä päiväkävijät.

Raahen seudulle suuntautuva matkailu on suureksi osaksi työperäistä matkustamista alueen vahvan teollisuustoimialan kautta. Pääosa majoittujista on kotimaisia matkailijoita: seutukunnassa oli majoitusvuorokausia 2018 yhteensä 26 205, joista yli 20 700 syntyi kotimaisista yöpymistä. Ulkomaisista ryhmistä suurin oli Skandinavia yhteensä 1 227 majoitusvuorokaudella. (Visit Finland, Rudolf -tilastopalvelu).

1.2. Siikajoen matkailutoimijat ja vetovoimatekijät

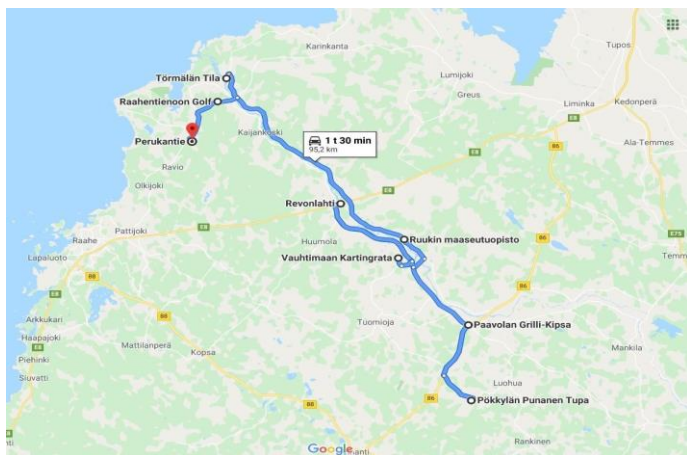
Siikajoella matkailun kehittämistä on hankkeen toimesta pohdittu aiemmin kahdessa työpajassa ja tätä kehittämissuunnitelmaa tehtäessä on toteutettu 2 työpajaa, haastateltu keskeisiä toimijoita sekä kerätty palautetta suunnitelman luonnoksista. Aiemmin Siikajoen matkailun vetovoimatekijöiksi on nostettu jokiympäristö, Tauvo ja Varessäikkä sekä ratsastuselämykset. Siikajoen kävijämääriä tai yöpymisiä ei ole tilastollisesti eritelty Raahen seudun matkailutilastoista mutta ne eivät

ole kovin suuria. Yksittäisiä kansainvälisiä vierailijoita tulee autoilevien ohikulkumatkailijoiden poiketessa alueella matkalla pohjoisesta etelään tai etelästä pohjoiseen.

Matkailutoimijat

Matkailusidonnaisia yrityksiä Pyhäjoella on 20, Raahessa 30 ja Siikajoella 10. Keskeisiä toimijoita Siikajoella ovat seuraavat kartallakin näkyvät toimijat:

- **Spirit of Curlies:** hevosyritys, joka tarjoaa mm. Tyky-ohjelmia.
- **Törmälän tila:** maaseutumatkailukohde, jossa vuodepaikkoja 50, tilausravintola maksimissaan 120 henkilölle, kokouspalvelut.
- **Raahentienoon Golf:** golfkenttä, jonne tullaan kauempaakin. Kentän yhteydessä Golfravintola Mulligan. Tekee yhteistyötä Törmälän tilan ja raahelaisen Langin Kauppahuoneen kanssa.
- **Neste Revonlahti:** huoltoasema ja majoittaja, 6 motellihuonetta, 2 aittamökkiä, saunamökki sekä pihamökki.
- **Ruukin maaseutuopisto:** hevoskeskus ja riistalinja, tutkii kansainvälisten leirikoulujen potentiaalia.
- **Ruukin Formula K-rata:** karting-rata ja Vauhtimaja-kerhotila kokous- ja saunatiloineen, vieressä Ruukin Hietamaan ulkoilualue uimaranta, frisbee golf- ja lentopallokentät.
- **Pökkylän Punanen tupa:** tilausravintola 140 henkilölle, sisustusmyymälä, savusauna ja ke-sämajoitusta
- **Eräkaira:** erä- ja metsästysmatkailuun erikoistunut yhden miehen yritys

Kuva 1. Siikajoen matkailu-yrityksiä

Alueen matkailijoista merkittävä osa on kotimaisia matkailijoita, joista suurin osa tulee lähialueelta, useimmiten jonkin tapahtuman tai aktiviteetin houkuttelemassa. Kotimaiset automatkailijat

pysähtyvät ajaessaan 8-tietä eikä 86- tien ja rautatien merkitystä tule unohtaa. Ulkomaiset kiertomatkailijat pysähtyvät asuntoautoillaan Varessäikän ja Tauvon rannoilla.

Pökkylän tilalla järjestetään häitä myös ulkomaisille pareille ja kaukaisimmat häävieraat ovat tulleet Intiasta ja Egyptistä saakka. Ruukin maaseutuopistolla käy toisinaan ulkomaisia työmatkalaisia.

Aidot ja autenttiset kylät

Kylät ovat paikkoja paikallisten kohtaamiseen ja paikan hengen kokemiseen. Paikallisten asukkaiden viihtyvyydellä on suuri merkitys matkailijoiden viihtyvyydelle. Kylissä on mahdollisuus nauttia hiljentyä ja rauhoittumisesta. Kylämatkailu on Keski-Euroopassa tunnettua ja siellä on esimerkiksi teemallisia matkailukyläjä kuten esimerkiksi vaelluskylät. Yksityisellä Kylään.fi -sivustolla kyläjä mainostetaan kätettyinä aarteina.

Moni-ilmeinen luonto ja maisemat

Siikajoen luonto koostuu monesta erilaisesta luontotyyppistä ja kokonaisuudessaan on poikkeuksellisen monipuolinen. Siikajoki ja sitä ympäröivä maaseudun kulttuurimaisema johdattaa vieraan nostalgisiin maaseudun rauhaa ja aitoutta arvostaviin tunnelmiin. Siikajoen Perämeren ranta-alue on poikkeuksellisen monipuolinen hiekkasärkkineen ja -rantoineen. Siikajoen suoluontoa voisi kuvata jopa luonnon aarreaitaksi. Laajat ja monipuoliset suoalueet tarjoavat luonnonantimien lisäksi luonnonrauhaa.

Tunnetut vierailukohteet

Siikajoki on tunnettu golfmatkailijoiden ja karting-harrastajien piireissä. Lähialueelta suunnataan kesäiltoisin Ruokolahden lavalle tanssimaan. Ruukin maaseutuopisto on valjastettavissa majoitus- ja tapahtumapaikaksi ja kansainvälisiä avauksia koulutusmatkailuunkin on tehty. Varessäikkä ja Tauvon ranta tarjoavat hyvät puitteet matkailuautoilijoiden pysäyttämiseen. Tunnettuja käyntikohteita ovat:

- Pohjois-Suomen hevosurheilukeskus (Ruukki)
- Hietamaan ulkoilualue (myös talviurheilu)
- Raahentien Golf, golfkenttä (Siikajoenkylä)
- Moottorirata, Ruukin FK-karting-rata
- Vartin-Kivivaaran mäki-alueet
- Kirkkokukkula
- Kreivinsaari
- Suomen sodan muistomerkit Papinkangas
- Karhuviian kivi
- Karjonevan luontopolku
- Vekalan riippusilta
- Ruokolahden tanssilava
- Tauvon hiekkasärkät
- Varessäikkä
- Pökkylän Punanen Tupa

Elämykselliset tapahtumat

Tapahtumat ovat parhaimmillaan paikallisten ja matkailijoiden kohtaamisen paikkoja. Tapahtumien avulla saadaan näkyvyyttä ja Siikajokea tehdään tunnetuksi. Tapahtumia voidaan pidentää useampi päiväiseksi ja hyväksi todettuja tapahtumia monistaa eri vuodenaikoina järjestettäväksi (esim. luomu- ja lähituotemarkkinat myös joulun ajan tapahtumaksi). Alueen tapahtumia ovat:

- Luomu- ja lähituotemarkkinat (Ruukki)
- Puutarhamessut (Ruukki)
- Liiteri Rock (Karinkanta)
- Ruokolahden kesätanssit (Paavola)
- Siikajoki-melonta
- Yhteisöteatteri (Kesäteatteri ja pikkujoulu-näytökset Tuomioja, Ruukki, Karinkanta)
- Karting-kilpailut, mahdollisuus SM-tason kilpailuihin (Ruukki)
- Ryskypäivät (Luohua)

2. Siikajoen matkailun tulevaisuus

2.1. Siikajoen matkailun visio

Siikajoen matkailussa hyödynnetään olemassa olevia vahvuuksia ja päivitetään tekemistä tämän ja tulevan ajan matkailijan tarpeita ja toiveita vastaaviksi. Alueen kehittäminen matkailullisesti lisää myös paikallisten hyvinvointia. Alueen matkailua kehitetään vastuullisen matkailun määritelmän mukaisesti niin, että kohde on parempi paikka elää paikallisille ja parempi paikka vierailla matkailijoille - tässä järjestyksessä. Palveluilla ja infrastruktuurilla, joilla tuetaan paikallisten hyvinvointia, tarjotaan myös mahdollisuuksia tuottaa matkailijoille kiinnostavia, aitoja ja autenttisia kokemuksia yhdessä paikallisten kanssa.

Siikajoen matkailun visio on:

”Siikajoki on tunnettu suo- ja jokiluontoa, maaseudun kulttuurimaisemaa, merellisyyttä ja paikallisuutta yhdistävä kylämatkailukohde, jossa matkailija viihtyy ja haluaa viipyä pidempään”.

2.2 Siikajoen matkailun kohderyhmät

Siikajoen matkailun vetovoimatekijöiksi on yhdessä paikallisten toimijoiden kanssa valittu seuraavat neljä kohderyhmää:

Paikalliset ja lähialueen asukkaat, vapaa-ajan asukkaat ja kokousmatkailijat

Lähilomailu omassa lähiympäristössä on kasvava trendi. Lähialue- ja kokousmatkailijoita saapuu jo Raahen ja Oulun seudulta. Alueella järjestetään paljon kokouksia ja erilaisia tilaisuuksia, joille on loistavat puitteet esim. Pökkylän Punasella tuvalla ja Törmälän tilalla. Alueen omaperäiset tapahtumat ja markkinat ovat kiinnostavia lähialueen matkailijoille.

Autoilevat kiertomatkailijat

Kiertomatkailijat pitäisi saada pysähtymään ja käyttämään Siikajoen palveluita. Kotimaisten matkailijoiden lisäksi kansainväliset asuntoautoilla matkaavat ovat löytäneet Tauvon ja Varessäikän rannat, mutta eivät vielä jätä tuloja alueelle. Ruokolahden lavalla käy tansseissa jo paljon asuntovaunulla liikkuvia, ja he jättävät jo matkailutuloa alueelle.

Live like a local - kotimaiset ja ulkomaiset aitouden metsästäjät

Uutena matkailutrendinä on noussut paikallisten asukkaiden kanssa yhdessä tekeminen; tehdään niitä asioita, joita paikalliset asukkaatkin tekevät. Leivotaan, kerätään marjoja ja sieniä, käydään luontoretkillä, osallistutaan kylätapahtumiin ja jopa talkootöihin. Näistä on tullut suosittuja matkailutuotteita, joita myydään mm. kotimaisella Doerz- ja kansainvälisellä AirBnB -alustalla teemalla Live like a local. Tämä teema linkittyy myös Visit Finlandin kansainvälisen markkinoinnin Rent a Finn -teemaan. Suomalaiset ovat tutkitusti maailman onnellisinta kansaa.

Koulutusmatkailu – kansainväliset asiakkaat

Ruukin maaseutuopisto on aloittanut yhteistyöneuvotteluja leirikoulujen järjestämisestä kiinalaisen yhteistyökumppanin kanssa. Koulutusmatkailu voi tulevaisuudessa tuoda kansainvälisiä vierailijoita alueelle, ja paikallisuuteen perustuville elämyksille olisi silloin kysyntää.

Kylämatkailu, arkipäiväiseen tekemiseen, tapahtumiin ja luontoon perustuva matkailu sopii näille kohderyhmille hyvin. Toimijoiden tulisi tunnistaa nämä kohderyhmät vieläkin paremmin ja osata kohdentaa yhdessä heille palveluita. Koulutusmatkailun asiakkaat tavoitetaan erikoistuneiden matkanjärjestäjien kautta.

2.3. Siikajoen matkailun kärjet

Matkailun kärjiksi ovat nousseet ”Kylien Helminauha” -teema ja sitä tukeva luontomatkailu, joiden sisältö muodostuu alueen tarjoamista puitteista ja alueen yritysten palveluista. Punaisena lankana on **Kylien helminauha**. Matkailija ohjataan kulkemaan kylästä kylään ja kokemaan kunkin kylän tapahtumia ja palveluita. Kylästä kylään kulkemista voidaan tukea vähähiilistä liikkumista suosimalla, ensin pieniä kyläteitä hyödyntäen ja tulevaisuudessa pyöräilyverkostoon panostaen. Yrittäjien välisen yhteistyön lisääminen, toisten palveluiden suosittelu ja yhteiset tuotepaketit pidentävät viipymää. Siikajoen luontomatkailun kehittämiseksi on potentiaalia suo- ja jokiympäristöä, merellistä luontoa ja maaseutumaisemaa hyödyntäen.

Kylien helminauhat

Kylien helminauhat muodostuvat kylistä ja kunkin kylän vetovoimatekijöistä

Luohua

- Pökkylän Punanen tupa (juhlat, kokoukset)
- Karhunviiankivi (siirtolohkare, vierailukohde)
- Ryskypäivät elokuussa (tapahtuma)

Revonlahti

- Revonlahden Neste (huoltoasema, majoitus)
- Kotiseututalo (oheispalvelu, kylätoiminta)
- Kirkko vuodelta 1775 (vierailukohde)

Paavola

- Kylänraitti (kävely- ja pyöräily)
- Museo (vierailukohde)
- Kirkko vuodelta 1756 (vierailukohde)
- Ruokolahden lava (lavatanssit, tapahtumat), kesällä paljon asuntoautoilijoita
- Kauppa ja grillikioski (oheispalvelut)
- Nuorisoseurantalo

Matkalla Revonlahdelta Siikajoenkylälle

- Väinölän ”metsähautausmaa” (luontomatkailu, vierailukohde)
- Pöyry, johon saatu lupa raivata koskenlaskupaikka (toimijana mm. Botnia Outdoor, luontomatkailu)

Ruukki

- Juna-asema (saavutettavuus)
- Hietamaan virkistysalue (luontomatkailu)
- Karting-rata (olemassa oleva kävijäpotentiaali)
- Maaseutuopisto (luontomatkailu, oheispalvelut)
- Hevosurheilukeskus (olemassa oleva kävijäpotentiaali)
- Puutarhamessut (tapahtuma)
- Luomu- ja lähituotemarkkinat (tapahtuma)
- TV:stä tuttu K-kauppa Ruukki (oheispalvelut)
- Kreivinsaari (kokoustila, oheispalvelut)
- Ruukin yrityspuisto (vanha teollisuusmiljö)

Siikajoenkylä

- Törmälän maatilamatkailu (kokouspalvelut, majoitus)
- Liiteri Rock (Karinkanta, tapahtuma, jossa tarjolla mm. alueen omaa olutta ja lähiruokaa)
- Raahentienoon Golf (olemassa oleva kävijäpotentiaali)

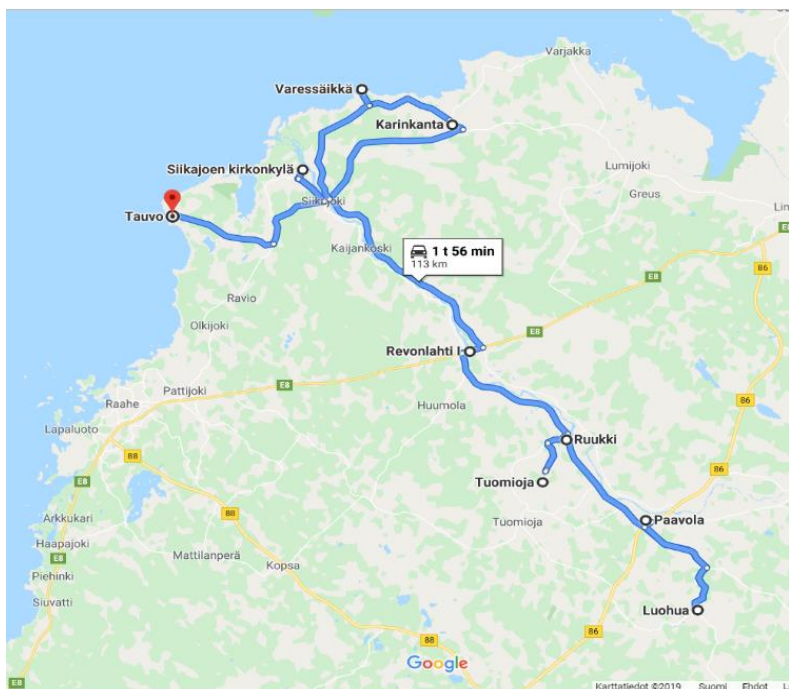
- Sale –kauppa (oheispalvelut)
- Peltoaukeat ja maatilat (luontomatkailu, paikallisuus)
- Siikajoen kirkko (vierailukohde)
- Tauvon upea ranta-alue (luontomatkailu)
- Karinkanta ja Varessäikkä (luontomatkailu)
- Merellinen Siikajoki (luontomatkailu)

Tuomioja

- Aktiivinen nuorisoseura: kesäteatteri (tapahtumat)

Kuva 2 Työpajassa havainnointiin Kylien helminauha -idea.

Kuva 3. Siikajoen kylät

3. Siikajoen matkailun analyysi ja kehittämissuunnitelma

3.1 Siikajoen matkailun SWOT -analyysi

Siikajoen matkailun nelikenttäanalyysiin koottiin seuraavat vahvuudet, heikkoudet, mahdollisuudet ja uhat:

SIIKAJOEN MATKAILUN SWOT	
Vahvuudet: - Siikajoen monilla tapahtumilla on pitkät perinteet - Monipuolinen luonto (suot, harjut, Tauvo, Varessäikkä, Siikajoki, maaseutumaisema) - Jo toimivia outdoors -mahdollisuuksia (golf, ratsastus, frisbee-golf, boulderointi) - Jo olemassa oleva yhteistyö, esim. golf ja majoitus - Olemassa olevat vapaa-ajan asunnot - Useita mahdollisia kohderyhmiä: perheet, päiväkävijät, mökkiläiset - Siikajoen aktiiviset kylät - Siikajoen nykyinen tarjonta ja kohteet osuvat hyvin matkailun nykyisiin trendeihin	Heikkoudet: - Reitistöjen kehittäminen alkutekijöissään, jolloin luonnon, maiseman ja kylien kokeminen on vaikeaa - Majoituspaikkojen määrä ei ole riittävä ohjelmapalveluiden kehittymiselle - Nykyinen toiminta on osin yhdistyspohjaista toimintaa ja se vaikuttaa kasvamahdollisuuksiin - Yritykset voisivat osallistua aktiivisemminkin Raahen seudun yhteisiin kehittämistoimenpiteisiin, työpajoihin ja vastaaviin
Mahdollisuudet: - Vastuullisen matkailun kehittäminen: paikallisilla on hyvä olla, matkailijoilla on hyvä olla - Siikajoella on hyvät harrastusmahdollisuudet, niiden hyödyntäminen matkailijoiden hyväksi - Erilaisten tuotepakettien kokoaminen, yhdistää esim. aktiviteetit ja majoituksen - Vähähiilinen liikkuminen ja arkiliikkuminen lisääntyvät ja tuottavat terveys- ja hyvinvointivaikutuksia - Lähialuematkailun mahdollisuudet kasvavat - Kylien aktivointi	Uhat: - Luonnon monipuolisuus jää hyödyntämättä, ei synny kiinnostavia vierailu- ja retkeilykohteita - Yritykset eivät lähde aktiivisesti toteuttamaan yhteistyön mahdollisuuksia eivätkä sitoudu riittävästi - Kyläyhdistysten toiminnan hiipuminen - Siikajoen kunta ei toteuta toimintaympäristön kehittämistoimenpiteitä

3.2. Siikajoen matkailun kehittämisen vastuutahot

Kehittämisen ja markkinoinnin vastuualueet jaetaan seuraavasti:

Kehittäminen

- Yritykset voivat yhdessä hakea rahaa yhteisiä kehittämistoimenpiteitä varten. ulkopuolinen taho kuten Raahen seudun yrityspalvelut, kunnan elinkeinopalvelut, yritysneuvonta, ProAgria, Leader – Nouseva Rannikkoseutu tai esimerkiksi hanke voivat toimia kokoavana tahona, antaa tarkempaa rahoitusneuvontaa, hankkeistaan yhteisiä esille tulleita kehittämistarpeita, järjestää tietoisuuksia tai seminaareja.
- Kunta vastaa infrastruktuurin kehittämisestä
- Visit Raahen yhdessä elinkeinoyhtiöiden kanssa vastaa yhteisistä matkailun kehittämistoimenpiteistä ja niiden hankkeistamisesta
- Kyläyhdistysten aktiivinen rooli kokoavina ja aloitteellisina tekijöinä. Mahdollisuus perustaa matkailuyhdistys, jonka jäseninä olisivat edustajat jokaisesta kyläyhdistyksestä sekä yritys-jäseniä.

Markkinointi

- Visit Raahen vastaa yhteismarkkinoinnista
- Siikajoen kunta vastaa omasta kuntamarkkinoinnistaan
- Yritykset vastaavat omasta markkinoinnistaan ja omista kehittämistoimenpiteistä

3.3. Kylien Helminauhat – kärkituotteen kehittämissuunnitelma

Kylien Helminauhat – kärkituotteen mahdollisuuksiksi, haasteiksi ja ratkaisuksi nousevat seuraavat:

Kylämatkailun kehittäminen

Haaste	Ratkaisu	Vastuu	Aikajänne
Kylien helminauha -ajatus lähtee kehittymään	Kylämatkailun kehittäminen hyödyntämällä maisemaa, tarinoita ja palveluita, hankkeen käynnistäminen. Hankkeistamisessa kannattaisi hyödyntää esimerkiksi Maa- ja kotitalousnaisten, Leader-Norsun ja/tai ProAgrian kylä- ja maisemamatkailun osaamista. He aktivoivat nimenomaisesti paikallisia toimijoita. Sitä	Kylätoimijat, Siikajoen kunta, Veden äärellä -hanke resurssiensa puitteissa	2021

Haaste	Ratkaisu	Vastuu	Aikajänne
	ennen potentiaalisten toimijoiden (kyläyhdistykset, tapahtumat, muut sidosryhmät) tulisi sitoutua kylämatkailun kehittämiseen.		
	Doerz -palvelun käyttöönotto selvitetään. (Doerz on alusta ja yhteisö, joka rakentaa yhteyden matkustajien ja paikallisten matkailupalvelujen tuottajien väliin. Lisätietoa Doerzista)	Veden äärellä -hanke yhdessä Siikajoen kunnan kanssa	2020
	Paikalliset yrittäjät jatkavat yhteisten tuotepakettien kehittämistä. Veden äärellä -hankkeessa on tuotettu yhteisiä tuotepaketteja, joita on viety markkinoille messu- ja myyntitapahtumissa. Olennaista on toimijoiden oma aktiivisuus tuotteistamisessa ja palveluiden pake-toinnissa. Olemalla mukana osana isompaa kokonaisuutta saadaan palveluista viestittyä laaja-alaisesti.	Paikalliset yrittäjät tekevät. Veden äärellä -hanke ja Siikajoen kunta voivat järjestää tilaisuuksia ja tapahtumia tueksi. Live like a local -teemaisen tuotekehitystyöpajan järjestäminen, järjestäjänä joko kunta, Veden äärellä -hanke tai yrittäjäyhdistys	jatkuvaa
	Yhteistyön käynnistäminen. Matkailun kehittämissuunnitelman prosessin aikana on noussut selvä tarve yhteistyön tekemisestä. Mitä tämä tarkoittaa Siikajoen toimijoille? Minkälaiseen yhteistyöhön Siikajoen toimijat ovat valmiita ja mitä yhteistyö käytännössä tarkoittaa?	Siikajoen toimijat - Kuka ottaa vastuun koolle kutsumisesta?	
	Koti- ja mökkimajoitusta tulisi saada alueelle lisää	Siikajoen kunta selvittää	2020 -
	Kylätaloissa voisi olla aamiaismajoitustoimintaa	Kyläyhdistykset vastaavat	2020 -

Haaste	Ratkaisu	Vastuu	Aikajänne
Kylämatkailun tuotteistaminen	Vaatii kylätoimijoiden ja yritysten yhteistyötä ja hankkeistuksen taakseen	Siikajoen kunta hankkeistaan yhteistyössä kyläyhdistysten kanssa	2021 -
Kyliä helminauha on tunnettu			2023

Yritysten osaamisen jatkuva kehittäminen

Haaste	Ratkaisu	Vastuu	Aikajänne
Yritysten osaamisen kehittäminen on yritysten itsensä tekemää jatkuvaa kehittämistä	Yritykset voivat käyttää esimerkiksi seuraavia palveluita: ELY-keskusten kehittämispalvelut: yritys voi hakea rahoitusta kolmeen vaiheeseen: Analyysi, kesto 1-2 pv, hinta yritykselle 220 € + alv/pvä, Kehittäminen: kesto 2 – 15 pv, hinta 300 € + alv / päivä. Koulutus, erillisiä koulutusohjelmia, joita toteutetaan maakunnittain, Kesto yleensä 10 pv + 2 pv konsultointia. Yritys maksaa koko ohjelmasta 30%, noin 1500 €. Yritysryhmähankkeet: 3-10 yritystä voi yhdessä hakea rahoitusta, tuki yleensä 75%. Rahoittaja on maaseutuohjelma, ja rahoitusta haetaan paikallisesta Leader-ryhmästä. Hankkeen hakija voi olla esimerkiksi joku yrityksistä, kunta, oppilaitos tai yhdistys.	Yritykset vastaavat itse omasta kehittämisestään. Yritykset voivat myös yhdessä hakea rahaa yhteisiä kehittämistoimenpiteitä varten. Ulkopuolinen taho kuten Raahen seudun yrityspalvelut, kunnan elinkeinopalvelut, yritysneuvonta, ProAgria tai esimerkiksi hanke voivat toimia koivana tahona, antaa tarkempaa rahoitusneuvontaa, hankkeistaan yhteisiä esille tul-leita kehittämistar-	jatkuvaa

Haaste	Ratkaisu	Vastuu	Aikajänne
		peita, järjestää tie-toiskuja tai seminaareja.	

Matkailumarkkinointi

Haaste	Ratkaisu	Vastuu	Aikajänne
Siikajoen matkailumarkkinointi	Siikajoen kunta on sitoutunut VisitRaahen toteuttamaan matkailumarkkinointiin, on sitoutunut yhteisen matkailuorganisaation perustamiseen sekä sitä kautta pitkäjänteiseen ja suunnitelmalliseen matkailun kehittämiseen ja markkinointiin. Ei syytä muuttaa tätä.	VisitRaahen ja Veden äärellä -hanke vievät alueellista yhteistyötä eteenpäin kuten sovittu.	jatkuvaa
	Siikajoen kunnan ja siikajokelaisten yritysten yhteistä viestintää pitäisi kehittää	Siikajoen kunta informoi viestintäsuunnitelmastaan ja sopii yritysten kanssa esimerkiksi yhteisistä hashtagista	jatkuvaa
	Siikajokelaiset yritykset, tapahtumat ja muut palveluntuottajat markkinoivat ja suosittelevat toisiansa omille asiakkailleen.	Yritykset ja muut toimijat vastaavat itse	jatkuvaa
	Siikajoesta pitäisi tuottaa sekä digitaalinen että painettu matkailuesite ja matkailukartta. Kartalla pitäisi näkyä esimerkiksi Kylien helmien reittinä, keskeiset palvelut sen varrella ja olemassa olevat lyhyetkin luontoreitit. Tämän tyyppisiä palveluita tarjoavat esimerkiksi suomalainen matkailukartta.fi	Siikajoen kunta, yhteistyö Veden äärellä -hanke ja Visit Raahen	2020

Haaste	Ratkaisu	Vastuu	Aikajänne
	-palvelu ja kansainvälinen Outdooractive.com -alusta. Palveluiden välillä on huomattavia eroja ja paremmuus riippuu tilaajan tarpeista.		
	Siikajoen tapahtumakalenterin tuottaminen ja toimijoiden ohjeistaminen alueellisen Kaleva Median tapahtumakalenterin käyttöön sekä Facebook-tapahtumien rinnakkaisjärjestäjä-toiminnon lisääminen. Lisätietoja Visit Raahen sivuilta kohdasta Tapahtumien ilmoittamisen 3 kovaa	Siikajoen kunta	2020
	Matkailuinformaatio 8-varrella ja muissa pysähtymispaikoissa. Siikajoen toimijoiden esitteitä ja matkailuinformaatiota pitäisi olla saatavissa eri kohteissa ja Raahen matkailuneuvonnassa. Matkailuinformaatiota voidaan jakaa esiteinä, esim. sesonkiluontoisina jakeluina tai digitaalisena informaationa.	Matkailutoimijat	2020
	Digitaalisten infotaulujen sijoittaminen eri pisteisiin. Edellyttää sitä, että informaatiota on olemassa, joku hallinnoi ja päivittää sitä.	Siikajoen kunta. Sisällön tuottaminen, palvelupaketit ja tuotteet on toimijoiden vastuulla	2021

Siikajoki ja vähähiilinen liikkuminen

Haaste	Ratkaisu	Vastuu	Aikajänne
Siikajoella mahdollistuu hidas liikkuminen kylästä kylään	Siikajokea seuraavan pyöräreitistön kehittäminen aloittamalla reitin linjauksen vahvistamisen ja reitin	Siikajoen kunta	2020

Haaste	Ratkaisu	Vastuu	Aikajänne
	tuottamisen digitaaliseen ja printti-karttamateriaaliin (Mahdollinen linjaus olisi Rantatieltä 813 Museo-reitti 16km 8-tielle saakka rauhallista hiekkatietä pitkin, 8-tieltä edelleen hiekkatie Ruukkiin joen vartta, Ruukista Paavolaan rauhallinen kylätie).		
	Pyöräilyreitin viitoittaminen ja opastaminen (liikuntapaikka-avustukset, toimintaryhmän rahoitus). Tietolähteitä esimerkiksi: www.kul-kulaari.fi/pyoraily ja www.traficom.fi/fi/kavelyn-ja-pyorailyn-edistamisohjelma . Kehittäminen pitää jakaa useammalle vuodelle; ensin digitaalinen kartta ja reitittäminen kartalle, sitten opasteet eri rahoituslähteitä hyödyntäen, seuraavaksi reitin brändääminen ja matkailullinen viitoittaminen pyörämatkailureittinä (noin 3—4 vuoden kehittämisjänne).	Siikajoen kunta toteuttaa maankäytöstrategian puitteissa	Edellistä vaihetta tukeva toimenpide, 2021 - 2026
	Kyläpyörien hankkiminen	Yritykset omista pyörästään, kunta ja kyläyhdistykset omista	2020 -
	Yritykset vuokraavat pyöriä matkailijoille	Yritykset vastaavat, yhteishankinnan mahdollisia esimerkiksi yritysryhmähankkeen puitteissa Botnia Outdoors potentiaalinen yhteistyökumppani	2020 -
Siikajoki -pyöräilyreitin markkinointi	Edellyttää viitoitusta, karttamateriaalia ja tuotteita.	Siikajoen kunta yhteistyössä Visit	2022

Haaste	Ratkaisu	Vastuu	Aikajänne
		Raahen ja yritysten kanssa	

Luontomatkailun kehittäminen

Haaste	Ratkaisu	Vastuu	Aikajänne
Luontomatkailun kehittäminen käynnistyy	Ohjataan asiakkaita jo olemassa oleville reiteille: Hummastinvaaran ulkoilureitti, Liminkaan ulottuva Joutsenreitti ja lyhyet, kylien lähitöllä olevat reitit. Merkitään nämä karttaan.	Visit Raahen ja matkailutoimijat	2020
	Järjestetään reitistöjen kehittämissuunnitelmaa (mitä reitistöjen kehittäminen on, miten niitä tulisi kehittää, mitä aluetaloudellista hyötyä niistä on, miten varmistetaan, että niistä saa aluetaloudellista hyötyä, millaisia eri reittikartta- ja digitaalisia reittipalveluita on ja miten niitä voi hyödyntää ja käyttää). Tämän jälkeen laaditaan reitistösuunnitelma, jossa huomioidaan reittien monikäyttöisyys. Ensiksi kartoitetaan olemassa olevat mahdollisuudet, merkitään ne kartoilla ja maastoon sekä laaditaan kehittämissuunnitelma puuttuvien yhteyksien osalle (ks. Siikajoen maankäyttöstrategia)	Veden äärellä - hanke	2020
	Revonnevan suoalueen potentiaalien hyödyntäminen matkailussa edellyttää strategista päätöstä siitä, halutaanko sitä hyödyntää.	Siikajoen kunta	2020
	Olemassa olevien reittien opastaminen ja viitoittaminen	Siikajoen kunta	2020 -

Haaste	Ratkaisu	Vastuu	Aikajänne
	Kunnassa meneillään kartoitus Siikajoen uimapaikoista. Kun uima- paikat selvitetty, ne voidaan lisätä matkailukarttaan.	Siikajoen kunta	2020
	Pöyryn kunnostaminen koskime- lontakohteeksi	Siikajoen kunta	2020
	Tauvon ja Varessäikän kehittämi- nen, infrastruktuurin rakentaminen maankäyttöstrategian mukaisesti	Siikajoen kunta	2020 -
	Yhteistyön kehittäminen ohjelma- palveluyritys Botnia Outdoorin ja muiden Raahen seudun matkailu- toimijoiden kanssa	Botnia Outdoor ja matkailutoimijat	2020
	Kunnan metsästysmajan hyödyntä- minen	Siikajoen kunta	2020 -
	Reitistöjen kehittämissuunnitel- man laatiminen ja investointihank- keen toteuttaminen	Siikajoen kunta	2021 tai sen jälkeen
Luontomatkailun tuotteistami- nen	Edellyttää luontoelämyksien koke- misen mahdollistavaa infrastruk- tuuria (edellinen vaihe) ja sitä tuke- vaa tuotteistamista	Siikajoen kunta yh- teistyössä Visit Raahen ja yritysten kanssa	2021 tai sen jälkeen
Luontomatkailun markkinointi	Voidaan aloittaa laajamittaisem- min, kun on infrastruktuuri ja tuot- teita	Siikajoen kunta yh- teistyössä Visit Raahen ja yritysten kanssa	2022
Profiloituminen luontomatkai- lukohteena	Edellyttää edellisten vaiheiden to- teutumista ja sen jälkeen tapahtu- vaa oman kohteen profilointia ja asemointia suhteessa kilpailijoihin	Siikajoen kunta yh- teistyössä Visit Raahen ja yritysten kanssa	2022 -

4. Seuranta

Kehittämissuunnitelman toteutumista mitataan sekä toteutuneiden kehittämistoimenpiteiden ku-
ten hankkeiden määrällä, että matkailijamääriin liittyvillä seuraavilla mittareilla:

- Matkailusidonnaisten yritysten määrä. Lähtötilanne 10 matkailusidonnaista yritystä
- Tapahtumissa kävijöiden lukumäärä. Edellyttää lähtötilanteen kartoittamista
- Yöpymisvuorokausien määrä. Edellyttää lähtötilanteen kartoittamista
- VisitRaahe -sivustolla olevien siikajokelaisten kohteiden ja tuotteiden määrä. Edellyttää lähtötilanteen kartoittamista
- Toteutuneet matkailuinvestoinnit
- Toteutuneet matkailuhankkeet, myös yritysryhmähankkeet
- Asiakaskokemuksen mittaaminen laadullisen matkailun kehittämisen mittarina (yhteinen palautelomake, jota kaikki yritykset käyttävät)
- Viipymän lisääntyminen alueella (edellyttää lähtötilanteen kartoittamista)

5. Yhteenveto

Siikajoen matkailun kehittämissuunnitelman tekeminen on ollut alueen toimijoita yhteen kokoava prosessi, jonka aikana on käyty läpi nykytilanne ja alueen matkailulliset mahdollisuudet globaaleihin ja kansallisiin trendeihin ja strategioihin peilaten. Nykytilan arviointi on tuottanut ymmärryksen siitä, että toiminnan päivittäminen on välttämätöntä, jos matkailun toivotaan tuovan alueelle kaivattua hyvinvointia liiketoiminnan kasvun myötä. Kehittämissuunnitelma on muotoutunut yhdessä tekemisen, kommentoinnin ja osallistamisen kautta. Paikallisilla matkailuyrittäjillä, kyläyhdistysten aktiivisilla toimijoilla ja kunnan edustajilla on ollut mahdollisuus vaikuttaa.

Siikajoen monet kylät ja maantieteellinen monipuolisuus sekä etäisyydet kylien välillä ovat sekä vahvuus että heikkous, kuten vastaajat ovat kommentointikierroksella esittäneet. Kärkituotteeksi on nostettu Kylien helminauhat – konsepti, jossa hyödynnetään Live like a local -trendiä. Matkailijalle tarjotaan paikallisten ihmisten kanssa tekemistä hyödyntäen Siikajoen moni-ilmeistä luontoa, paikallisia tapahtumia ja kylissä viihtymistä. Parhaimmillaan Kylien helminauhat toimii kaikkia Siikajoen kyliä ja palveluita kokoavana konseptina, joka houkuttelee matkailijoita viihtymään ja viipymään alueella. Vähähiilinen liikkuminen on avainasemassa ja kylien väliset kylätiet tarjoavat jo nyt mahdollisuuden vähähiiliseen liikkumiseen ja samalla arjen kiihkeän rytmin hidastamiseen. Kylien ympäristössä olevat nykyiset palvelut tukevat Kylien helminauha -konseptin kehittämistä.

Matkailun kehittämisen ideat vaativat toteutuakseen toimintaa ja toimijoiden huoleksi onkin nousut järjestäytyneen ja aktiivisen tekemisen varmistuminen. Alueen matkailuyritykset ovat pieniä yrityksiä, joiden arki on jo kiireistä. Tukea tarvitaan tässä kehittämissuunnitelmassa esitettyjen yritysryhmähankkeiden hakemusten ja rahoitusten hakemisessa. Liiketoimintaa ja kaivattua viipymää voidaan lisätä jo nyt yhteistyöllä; kun alueelle saadaan matkailijoita – tulevat he sitten kyläyhdistysten tai yritysten järjestämiin tapahtumiin tai jonkun yrityksen asiakkaiksi, on jokaisen vastuulla aktiivisesti tarjota myös muiden alueen toimijoiden palveluita. Tämä tahtotila tuli selkeästi esille prosessin aikana.

Matkailun liiketoiminnan kasvattaminen edellyttää myös matkailun kärjeksi sovitun Kylien helminauhat – matkailukonseptin toteuttamisen. Se tarkoittaa palvelujen uudistamista nykyisiä mahdollisuuksia ja trendejä hyväksikäyttäen (mm. Live like a local – palvelut ja niiden myyntikanava Doerz tai vastaava), palvelujen markkinointia ja myyntikanavien valitsemista. Yritysten osaamisen lisääminen on edellytyksenä matkailun merkityksen kasvuun. Kehittämissuunnitelman jalkauttaminen ja matkailutoiminnan kasvattaminen vaativat nyt jatkoksi ohjausta ja koordinaatiota esitettyjen aikataulujen mukaisesti.